

Pakkeforløb for hjertesygdomme

Undersøgelser og behandling
ved begrundet mistanke om

stabile hjertekramper

Region
Hovedstaden

midt
regionmidtjylland

REGION
SJÆLLAND

REGION NORDJYLLAND

HJERTEFORENINGEN

Indenrigs- og
Sundhedsministeriet

dsam
Dansk Selskab for Almen Medicin

sundhed.dk

Sundhedsstyrelsen

PAKKEFORLØB- STABILE HJERTEKRAMPER

I denne pjece findes en generel og kort beskrivelse af, hvad et pakkeforløb på hjerteområdet er. Mere konkret information om udredning og eventuelle behandling gives på den sygehusafdeling eller hos den praktiserende speciallæge, patienten bliver tilknyttet.

Sidst i denne pjece findes en ordbog.

Hvad er et pakkeforløb?

Et pakkeforløb er en måde at tilrettelægge undersøgelser og eventuel behandling på.

Formålet med et pakkeforløb er at tilbyde patienterne undersøgelser og behandling af høj kvalitet i veltilrettelagte forløb med klar information undervejs.

Pakkeforløb på hjerteområdet er blevet indført i hele landet på baggrund af en aftale mellem regeringen og regionerne. Der er udarbejdet pakkeforløb for fire hjertesygdomme. Pakkeforløbene tilbydes hjertepatienter, der ikke er akut syge, og som kan indgå i et planlagt undersøgelses- og behandlingsforløb.

Veltilrettelagte forløb

Pakkeforløbene skal sikre, at alle patienter får samme hurtige og korrekte behandling. Forløbet er baseret på kliniske retningslinjer, der er udarbejdet af specialister fra hele landet.

Nogle patienter har behov for flere undersøgelser og behandlinger end de, der normalt indgår i et pakkeforløb. Det kan for eksempel være patienter, der også har andre sygdomme. Disse patienter har samme ret til veltilrettelagte forløb med klar information undervejs.

Der er fastsat rammer for, hvordan forløbet skal planlægges. Pakkeforløb indeholder desuden mål for, hvor hurtigt forløbet bør gennemføres. Det kaldes forløbstid (læs mere om forløbstid på side 4). Valg af undersøgelse og behandling undervejs i forløbet sker i samråd med patienten.

Klar besked

Personalet på sygehuset vil løbende informere patienten om det konkrete forløb. Derudover vil patienten få tilknyttet en kontaktperson på sygehuset, som også kan svare på spørgsmål om forløbet. Til samtalerne kan det være en god idé at tage en pårørende med, som kan hjælpe med at spørge ind til de mange informationer, der gives.

Hvem henvises til pakkeforløb?

Henvisning til et pakkeforløb sker, når en praktiserende læge eller speciallæge har begrundet mistanke om, at en person lider af stabile hjertekramper. Mistanken af- eller bekræftes med de indledende undersøgelser i pakkeforløbet.

Hvis det ved udredningen viser sig, at der alligevel ikke er tale om stabile hjertekramper, bliver patienten ikke behandlet i et pakkeforløb.

PAKKEFORLØB FOR STABILE HJERTEKRAMPER

På de følgende sider findes en oversigt over indholdet i et pakkeforløb for stabile hjertekramper.

I de beskrivelser af pakkeforløbene, der er udarbejdet til det sundhedsfaglige personale, findes mere detaljerede oplysninger om pakkeforløbene. Beskrivelserne kan findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: www.sst.dk.

Start på pakkeforløbet

Et pakkeforløb starter, når der er begrundet mistanke om stabile hjertekramper. Patienten kan have gennemgået en række undersøgelser hos praktiserende læge eller speciallæge, inden den begrundede mistanke opstår.

Den praktiserende læge eller speciallæge vil informere om, hvad der ligger til grund for mistanken om stabile hjertekramper. Herefter vil patienten blive henvist til de indledende undersøgelser i pakkeforløbet med henblik på at få af- eller bekræftet mistanken.

Indledende undersøgelser (udredning)

Hvis de indledende undersøgelser ikke er foretaget af den praktiserende læge eller speciallæge, før henvisningen til pakkeforløb, kan de foregå efter henvisningen på sygehuset eller hos en praktiserende speciallæge.

Forud for undersøgelserne informeres patienten om, hvordan undersøgelserne foregår.

De indledende undersøgelser kan bl.a. omfatte følgende:

- Blodprøver
- Afklaring af symptomforløb
- Risikoprofil for hjertesygdom
- Hjertekardiogram (ekg)
- Ultralydsscanning af hjertet (ekkokardiografi)

Afhængigt af undersøgelsesresultaterne kan der blive foretaget en eller flere supplerende undersøgelser:

- Arbejdstest
- Myokardieskintigrafi
- CT-scanning af hjertet

Endelig vil nogle patienter blive undersøgt ved en koronararteriografi (KAG).

Når resultaterne af undersøgelserne er analyseret, kommer patienten til en samtale på sygehuset eller hos den praktiserende speciallæge. Her orienteres patienten om, hvad undersøgelserne viser, diagnosen samt mulige behandlingstilbud og tidspunkt for start på behandling.

Behandling

Før behandlingen sættes i gang, vil lægen drøfte behandlingsforløbet med patienten.

De fleste patienter, der får konstateret stabile hjertekramper, vil blive tilbudt behandling med en kombination af medicin og vejledning med henblik på livsstilsændringer. Ændringer i livsstil vil være rettet mod typiske risikoforhold, som for eksempel sukkersyge, forhøjet kolesteroltal, forhøjet blodtryk, rygning, overvægt og fysisk inaktivitet.

Derudover vil det for nogle patienters vedkommende være relevant at få en ballonudvidelse af hjertets kranspulsårer (PCI) eller at få ny kranspulsåre sat ind ved en bypass-operation.

Efterfølgende vil patienten blive orienteret om det videre forløb, som kan omfatte yderligere behandling og rehabilitering.

Hjerterehabilitering

Patienter, der bliver behandlet for stabile hjertekramper, vil få et individuelt tilbud om rehabilitering.

Rehabiliteringen kan indeholde information, fysisk træning, støtte til rygestop, kostomlægning samt psykisk og social støtte. Derudover kan rehabiliteringen omfatte vedligeholdelse af symptombehandling og forebyggende medicinsk behandling.

Patienten vil i forbindelse med rehabiliteringen modtage information om forløbets indhold, forventet udbytte mv.

Forløbstid

For at sikre patienten et forløb uden unødigt ventetid, er der fastsat mål for, hvor hurtigt forløbet kan gennemføres. Målet for et pakkeforløb for stabile hjertekramper er, at der ikke går længere end 22 hverdage fra henvisningen er modtaget på den sygehusafdeling eller hos den praktiserende speciallæge, der skal undersøge patienten, til udredningen er gennemført. Hvis der som en del af udredningen også skal foretages en CT-scanning af hjertet og en koronararteriografi, er målet i alt 25 hverdage. Dertil kommer yderligere fem hverdage, hvis der efter koronararteriografien skal foretages en funktionsundersøgelse, det vil sige i alt 30 hverdage.

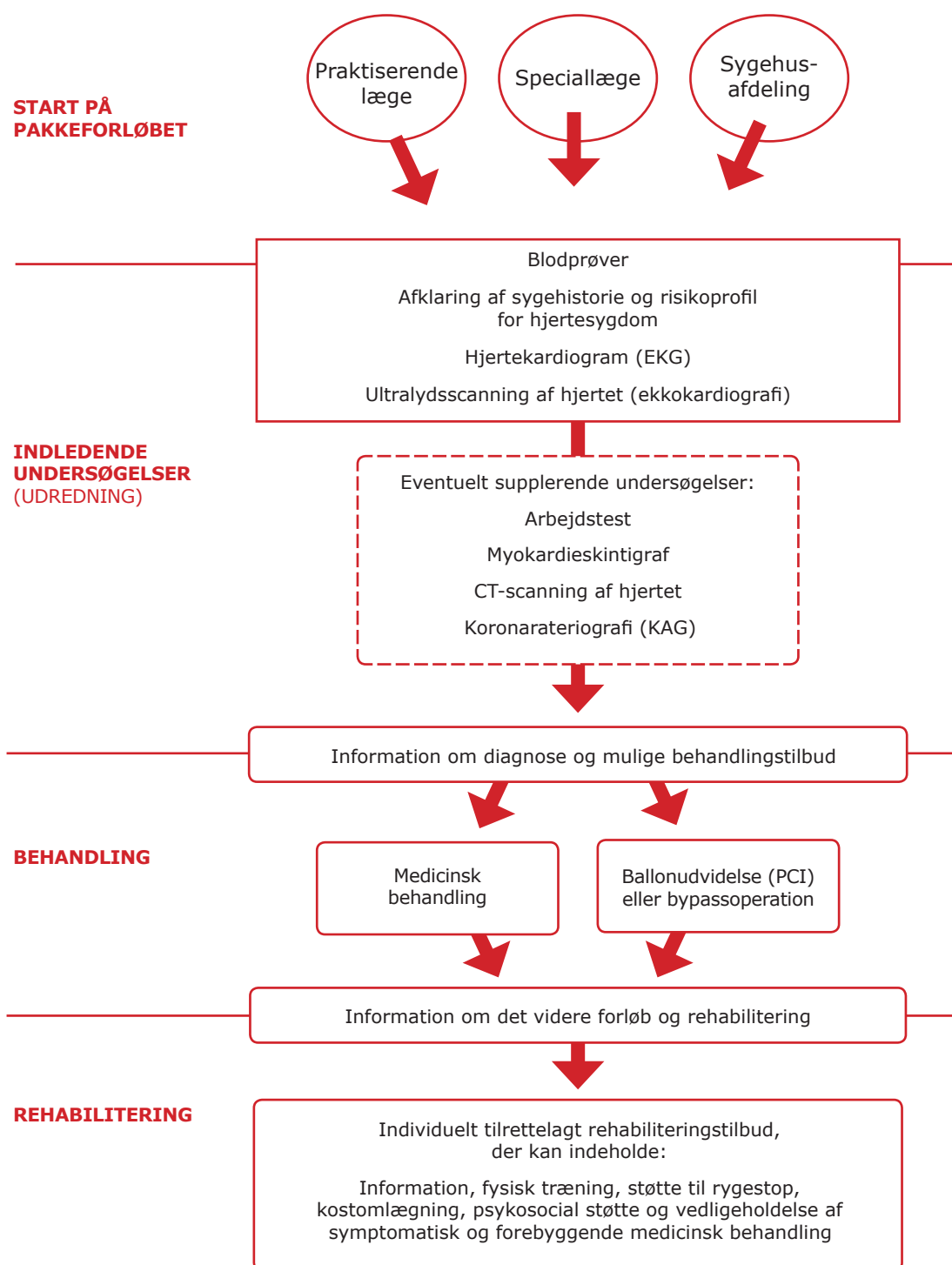
I forløbstiden er der blandt andet taget højde for den tid, det tager at gennemføre undersøgelser og analysere resultater samt forberede og foretage behandlinger. Desuden er der afsat tid til at informere patienten og pårørende, og til at patienten kan overveje mulige behandlingstilbud.

Forløbstiden kan variere fra patient til patient. Det kan blandt andet afhænge af, om der skal ske en sideløbende undersøgelse eller behandling af andre sygdomme, eller at patienten ønsker længere tid til at vænne sig til situationen og til at træffe beslutning om behandling.

Forløbstiderne er dermed ikke en rettighed, men de kan bruges som rettesnor for, hvor lang tid der højst bør gå fra henvisningen, og til behandlingen er begyndt.

FLOWCHART over pakkeforløb for stabile hjertekramper

Oversigten er et forenklet billede af pakkeforløbet for stabil hjertekrampesygdhed. Den tager udgangspunkt i et typisk patientforløb, som tilpasses den enkelte patient og derfor kan variere fra det viste. Patienter, der viser sig ikke at lide af stabil hjertekrampesygdhed, udgår af pakkeforløbet.

PATIENTRETTIGHEDER

Sygehusvalg og behandling i udlandet

Patienter, der henvises til pakkeforløb, er som øvrige patienter omfattet af reglerne om frit sygehusvalg og kan frit vælge mellem de offentlige sygehuse i Danmark.

Pjecen: "Sygehusvalg – Frit og udvidet frit valg af sygehus. Udvidede rettigheder i psykiatrien. Behandling på sygehus i udlandet" beskriver reglerne for frit valg mellem offentlige sygehuse i Danmark samt mulighederne for at blive behandlet på private sygehuse eller i udlandet. Det kan blandt andet ske efter reglerne om udvidet frit sygehusvalg og EU-retten. Pjecen kan hentes på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside: www.im.dk.

Yderligere information om frit og udvidet frit valg af sygehus kan fås ved henvendelse til en patientvejleder.

RÅDGIVNING

Patientvejledere

I alle regioner er der patientvejledere. Her kan enhver patient henvende sig med problemer, der ikke umiddelbart kan løses sammen med personalet på sygehuset eller hos den praktiserende speciallæge. Patienten kan anonymt og uforpligtende tale med en patientvejleder om ønsker og problemer. Patientvejlederen vil sammen med patienten forsøge at finde en løsning. Patientvejlederen har tavshedspligt.

Kontaktoplysninger til patientvejledere

Region Syddanmark	76 63 14 90 patientkontor@regionsyddanmark.dk
Region Midtjylland	87 28 48 70 patientkontoret@stab.rm.dk
Region Nordjylland	96 35 10 10 patientkontor@rn.dk
Region Sjælland	70 15 50 01 patientkontoret@regionsjaelland.dk
Region Hovedstaden	48 20 57 17 patientkontor@regionh.dk
Amager Hospital	32 34 30 26
Bispebjerg Hospital	35 31 22 05
Bornholms Hospital	56 90 97 08
Frederiksberg Hospital	38 16 30 87
Frederikssund Hospital	48 29 52 37
Gentofte Hospital	39 77 30 22
Glostrup Hospital	43 23 26 46
Helsingør Hospital	48 29 22 89
Herlev Hospital	44 88 40 16
Hillerød Hospital	48 29 30 24
Hvidovre Hospital	36 32 27 70
Rigshospitalet	35 45 55 90
Psykiatrisk Center Sct. Hans	46 33 46 99

Hjerteforeningen

Alle, der har hjertekarsygdom inde på livet, kan få råd og vejledning i Hjerteforeningen. Hjertepatienter og pårørende kan ringe til et af Hjerteforeningens rådgivningscentre alle hverdage kl. 9-15 og få telefonisk rådgivning eller bestille tid til en personlig samtale. Der er information om rådgivningscentrene på Hjerteforeningens hjemmeside.

Patienter og pårørende kan også ringe til den gratis telefonrådgivning, Hjertelinjen, på 80 20 33 66 alle hverdage kl. 9-15 og onsdag, fredag og søndag kl. 18-21.

Læs mere på Hjerteforeningens hjemmeside: **www.hjerteforeningen.dk**. Her er også information om bl.a. hjertekarsygdomme, undersøgelser og behandling.

ORDBOG

Arbejdstest	Hjertekardiogram foretaget, mens patienten udsættes for anstrengelse på kondicykel eller løbebånd.
Ballonudvidelse (PCI)	En ballonudvidelse foretages ved at føre et tyndt kateter via lysken eller armen gennem en stor blodåre op mod hjertet og ind i de forsnævrede pulsårer, hvor en lille ballon for enden af kateteret presser blodproppen og forsnævringerne til side, så blodet igen kan passere uhindret igennem blodåren. Behandlingen kan blive suppleret med indsættelse af en stent, som er et lille metalnet, der placeres inde i forsnævringen i blodåren for at holde den åben.
Begrundet mistanke	Når et eller flere bestemte symptomer eller undersøgelsesfund er til stede, kan det være udtryk for stabile hjertekramper. Der er hermed tale om en begrundet mistanke, og personen bliver henvist til et pakkeforløb.
Diagnose	At stille en diagnose vil sige at bestemme, hvilken sygdom der er tale om.
CT-scanning	En avanceret røntgenundersøgelse, der giver detaljerede billeder af kroppens væv og organer. Scanneren opsamler data, som behandles i en computer.
Funktionsundersøgelse	Undersøgelser af hjertets funktion, f.eks. ved hjælp af scanninger.
Hjertekardiogram (ekg)	Metode til måling og registrering af hjertets elektriske aktivitet.
Koronararteriografi (KAG)	Røntgenundersøgelse af hjertets kranspulsårer. Undersøgelsen foretages med et kateter, der føres op til hjertet via lysken eller armen.
Kolesteroltal	Mål for hvor meget kolesterol (fedtstof) der er i blodet. Dette fastlægges ved en blodprøve.
Myokardieskintigrafi	Undersøgelse af blodforsyningen til hjertemusklen under anstrengelse. Der indgives en lille mængde radioaktivt stof, som optages midlertidigt i hjertemusklen. Radioaktiviteten måles med et gammakamera i hvile og efter anstrengelse. Nedsat blodforsyning til hjertet under anstrengelse vil vise sig som nedsat optagelse af det radioaktive stof i dele af hjertemusklen.
Risikoprofil for hjertesygdom	Kortlægning af risikofaktorer som for eksempel arvelig disposition, rygning, forhøjet kolesteroltal, overvægt og forhøjet blodtryk.
Stabile hjertekramper (stabil angina pectoris)	Brystsmerter forårsaget af iltmangel i hjertemusklen.
Udredning	De indledende undersøgelser i et pakkeforløb, der som regel foregår på et sygehus. Formålet med udredning er at af- eller bekræfte om, der er tale om en hjertesygdom.
Ultralydsscanning af hjertet	En undersøgelse, hvor ekkot fra lydbølger danner et billede af hjertet. Undersøgelsen foregår ved, at et lydhoved bevæges hen over huden. Kaldes også ekkokardiografi.